

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 OSLO

Høring - utredning av insentiver for kommersialisering av forskningsresultater i UH-sektoren

Noen innledende prinsipielle kommentarer

Menon-publikasjon nr.9/2018 løfter frem UH-sektorens «third mission»; spredning av kunnskap, og diskuterer spesielt insentiver for kommersialisering av forskning i sektoren. NTNU mener at rapporten har en relativt smal forståelse av insentiver for kommersialisering av forskning ved universitetene. Dette blir belyst nærmere i dette høringssvaret. Innledningsvis vil vi løfte frem følgende prinsipielle innspill fra NTNU.

- Vi minner om at det daværende Utdannings- og departementet i Ot.prp. nr. 67 (2001-2002) ikke ville lovfeste en fordelingsnøkkel for godtgjørelse av avkastningene av oppfinnelser gjort av arbeidstakere som en særordning for sektoren. Dette som en sammenheng med at lovens normalordning er svært fleksibel og gir instruksjoner om at godtgjørelse skal fastsettes slik at det blir rimelig i hvert enkelt tilfelle. Videre ville heller ikke departementet tilrå én spesiell organisering av innovasjonsarbeidet, men ville overlate til den enkelte institusjon å vurdere hvordan innovasjonsarbeidet skulle organiseres.
- NTNU mener at det fortsatt er riktig at UH-institusjonene eier IPR, vedtar sin IP-politikk og dermed også vedtar hvordan fordeling av inntekter basert på kommersialisering av ideer fra forskning skal utøves. Vi mener at det er viktig at både oppfinner og fagmiljø bør tilgodeses med midler hvis kommersialisering med utspring fra fagmiljøet lykkes.
- NTNU mener at det prinsipielt bør utøves fleksibilitet i nyskappingsarbeidet innenfor visse rammer, slik at det enkelte universitet kan velge løsninger som de mener er mest hensiktsmessig, fremfor rigide felles policyer og lovendringer. På enkelte områder kan felles grunnleggende «retningslinjer» være hensiktsmessig, men på de fleste områdene vil det være hensiktsmessig med fleksibilitet som gir rom for noe variasjon i løsninger ut i fra det enkelte universitets modenhet og erfaring med innovasjonsarbeid.

Postadresse
7491 TRONDHEIM

Org.nr. 974 767 880
E-post:
postmottak@ntnu.no
<http://www.ntnu.no>

Besøksadresse
Høgskoleringen 1,
Hovedbygningen

Telefon
+47 73 59 50 00

Saksbehandler
Ragnhild Nisja/
Christian Forø

Tlf: +47

- NTNU mener at flere av Menon sine anbefalinger egner seg godt til å være elementer som inkluderes og prøves ut gjennom utviklingsavtalen mellom KD og det enkelte universitet. Der vil man kunne sette konkrete mål tilpasset det enkelte universitets utgangspunkt da universitetene har varierende tilnærminger og modenhet i arbeidet med innovasjon.
- NTNU mener merittering, motivasjon og kapasitet i fagmiljøene er avgjørende for å utløse innovasjonspotensiale i UH-sektoren. Dagens rammevilkår for universitetene er ikke tilrettelagt for kommersialiseringsaktivitet og bør gjennomgås og forbedres hvis det er ønskelig å øke denne aktiviteten fra departementenes side.
- Til slutt vil vi understreke forskernes rett til publisering er et viktig prinsipp, jfr. §6 i Lov om retten til oppfinnelser som er gjort av arbeidstakere.

Næringslivets ønsker mer samarbeid – konsekvenser for virkemiddelgjennomgangen

UH-sektoren forsker for ca 23 mrd NOK årlig (2017, NIFU). Innovasjon og kommersialisering fra forskning er sentralt for å skape nye arbeidsplasser og sikre utvikling av eksisterende arbeidsplasser i privat og offentlig sektor fremover. Nyskaping og innovasjon er en viktig del av universitetenes samfunnsoppdrag og det er positivt at det settes økt fokus på insentiver for økt kommersialisering fra forskning i UH-sektoren fra departementenes side. Forventinger om økt kommersialisering fra forskning bør også rettes mot andre forskningsaktører, som helseforetakene og instituttsektoren.

Menon-rapportens forslag fokuserer på insentiver som støtter konkrete resultater av kommersialisering av forskning. Universiteters forskning bidrar både indirekte og direkte til kommersialisering og innovasjon. Insentiver som støtter universitetenes bidrag til innovasjon i hele bredden bør derfor vurderes. Det vil si ikke bare de aktivitetene som er direkte relatert til kommersialisering og næringslivssamarbeid, men hele bredden av innovasjonsbidrag gjennom undervisning, forskning, kunstnerisk virksomhet og utviklingsarbeid, nyskaping/ innovasjon og formidling.

I forbindelse med gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet, dvs institusjoner og ordninger som gjennom for eksempel pengetilskudd, lån, testfasiliteter og rådgiving bidrar til økt verdiskaping i næringslivet, sier næringsministeren: «Norge skal bli et av de mest innovative landene i Europa. Jeg er opptatt av at tilbudet til bedriftene som søker støtte til forskning og innovasjon, skal være så bra som overhodet mulig. Og jeg vil at offentlige penger skal brukes på en mest mulig effektiv og målrettet måte. Slik legger vi til rette for flere lønnsomme arbeidsplasser, og et bærekraftig velferdssamfunn.»

NTNU erfarer en økende etterspørsel om samarbeid fra næringsliv og offentlig sektor. Utfordringene næringene står overfor, gjør omstilling og kontinuerlig utvikling nødvendig. Behovet for kunnskap, kompetanse, teknologi og løsninger er økende. Problemstillingene er mer komplekse enn tidligere og krever tverrfaglige tilnærminger. Arbeidslivets evne til å nyttiggjøre seg universitetenes kunnskapsbase vil være avgjørende for å realisere den omstillingen som er nødvendig for både privat og offentlig sektor. Næringslivet trenger medarbeidere med fremtidsrettet og relevant kompetanse (realisert gjennom utdanning), ny

kunnskap (realisert gjennom forskning) og nye løsninger og teknologier (realisert gjennom innovasjon og kommersialisering). Næringslivet ønsker samarbeid med akademien på mange områder for å løse utfordringene og skape innovasjon og utvikling fremover. Det er mange eksempler på at samarbeid med universiteter har vært avgjørende for næringslivets kommersielle suksess. Dette gjelder for eksempel GE som er verdensledende innen ultralyd mye på grunn av samarbeidet med NTNU.

Virkemiddelgjennomgangen som næringsministeren har satt i gang bør drøfte næringslivets samarbeidsrelasjon med akademien og forskningsinstitutter. De næringsrelevante virkemidlene bør derfor være en del av bakteppet – ikke bare de rent næringsrettede. Vi ser frem til at støtteordningene og virkemidlene som utvikles basert på virkemiddelgjennomgangen som nå er satt i gang, vil gjøre det enklere for næringslivet å utnytte den kunnskapsbasen som UH-sektoren besitter både når det gjelder utdanning, forskning og for å realisere utvikling og innovasjon i den enkelte bedrift.

Modenhet og kompetanse i kommersialisering i UH-sektoren – status ved NTNU

NTNU mener at UH-sektoren har et ansvar for å bidra til at kunnskapen fra forskningen kommer samfunnet og arbeidslivet til gode. Dette er også gjenspeilet i vår visjon: «*Kunnskap for en bedre verden*». Universitetene i Norge har ulike profiler knyttet til samarbeid med arbeidslivet og modenhet i kommersialiseringsaktivitetene. NTNU har en lang tradisjon med samarbeid med eksisterende næringsliv og kunnskaps-overføring fra forskning. Dette har bidratt til å bygge Norge innenfor mange viktige næringer. NTNU mener det er viktig å videreutvikle UH-sektoren i Norge og bygge på de erfaringer, fortrinn og muligheter det enkelte universitet har. Kommersialisering i UH-sektoren handler både om å omsette kunnskap fra forskningen til nytt næringsliv, og om å utvikle eksisterende næringsliv og offentlig sektor. I samarbeidet med næringslivet, må kommersialiseringsaktiviteten i UH-sektoren balanseres opp mot det langsiktige forskningssamarbeidet, slik at rollefordelingen mht hvem som omsetter kunnskapen til innovasjon og bringer ideene ut i markedet er tydelig og hensiktsmessig. NTNU har gode erfaringer på dette gjennom senterordninger (SFI/FME) der mange kommersialiseringer realiseres gjennom eksisterende næringsliv, noe som både er ønsket og hensiktsmessig. Innovasjon i samarbeid med ulike aktører skjer i økende grad gjennom åpen innovasjon med distribuerte innovasjonsprosesser. Et eksempel på dette er etableringen av Norwegian Open AI-lab ved NTNU. Insentivordninger for kommersialisering bør derfor også støtte opp under disse innovasjonsprosessene.

Mot en mer systematisk og strukturell tilnærming av nyskappings-arbeidet ved NTNU

Selv om man har gode eksempler på kommersialiseringer fra norske universiteter, er sektoren forholdsvis umoden i sitt *systematiske* arbeid innenfor dette feltet. Kompetansenivået til forskere i sektoren er svært variabelt fordi den gjennomsnittlige vitenskapelige ansatte bruker det meste av sin tid til utdanning og forskning. NTNU har innovasjon og nyskaping som et viktig område i vår strategi «*Kunnskap for en bedre verden*». Vi arbeider med å utvikle kultur for innovasjon i bredden av universitetet, og er i ferd med å innarbeide en mer strukturell tilnærming til innovasjon og kommersialisering. Dette innebærer en fornyelse av hele økosystemet for innovasjon inkl tydelig forankring i linjeledelsen. Det er etablert prodekaner med ansvar for innovasjon på alle fakultet som også utgjør NTNUs nyskappingsforum ledet av prorektor for nyskaping og innovasjon. Vi har gjennom et nytt strategisk program for

kunnskapsbasert innovasjon, ansatt 15 innovasjonsledere ute i fagmiljøene som skal omsette ideer fra forskning til innovasjon. NTNU har etablert egen støtteordning til å utvikle umodne ideer gjennom NTNU Discovery. Vi har økende fokus på studentinnovasjon både i utdanningen (eks gjennom Entreprenørskolen, Masterprogram) og ved å etablere gode støttefunksjoner og studentinnovasjons-huber. I 2019 vil NTNU revidere vår IPR politikk og fornye samarbeidsavtalen med NTNU TTO. I tillegg jobber vi strategisk med hvordan vi kan synliggjøre og måle hele bredden av bidraget til innovasjon fra NTNU (Jfr NTNUs Indikatorrapport, utviklingsavtale KD).

Ny campus Gløshaugen gir faglige hovedklynger og økt tverrfaglig samarbeid

Ny campus Gløshaugen er et strategisk virkemiddel for å utvikle samspillet og kunnskaps-overføring til arbeidslivet. Kunnskapsklyngene vil samspille med eksternt arbeidslivet, gjennom lokalisering av samarbeidspartnere på campus. Den største kunnskapsoverføringen skjer i våre sentra og klynger der eksisterende næringsliv og offentlig sektor er aktive partnere. Gjennom arbeidet med ny campus konkretiserer vi strategiske modeller for å samarbeide på tvers av fagområdene (eks humaniora – teknologi, økonomi- teknologi) og for å utvikle samspill mellom «internt» og «eksternt» økosystem for innovasjon, slik at kunnskap og ideer på en god måte overføres fra NTNU til samfunnet og arbeidslivet. Campus utvikles for å øke takten i å omsette resultater fra forskning til nye innovasjoner i eksisterende og nytt næringsliv og i offentlig sektor.

Noen generelle kommentarer til rapportens innhold

NTNU har lagt opp til en grundig og involverende arbeidsprosess i forbindelse med høringsarbeidet med intern høringsfrist på fakultetene, samt diskusjoner i rektorat, dekanmøtet og nyskappingsforumet ved NTNU. Prosessen med denne høringen er i seg selv en del av arbeidet med å bygge innovasjonskultur og innovasjonskompetanse i organisasjonen.

Rapporten peker på at endringene fra 2003 ikke har vært positive mht økte leveranser fra universitetene innen kommersialisering, og foreslår noen konkrete tiltak for å delvis «reversere» noe av endringene. Rapporten trekker frem 7 konkrete forslag til tiltak for å bedre kommersialisering fra forskning fra UH-sektoren. NTNU mener disse 7 områdene er viktige, men langt fra dekkende for å kunne utløse potensiale fra sektoren. Det er også andre grunnleggende områder som vi mener bør prioriteres for å lykkes med økt kommersialisering og som vi derfor vil nevne.

Hvordan oppstår ideene?

Overordnet sett har rapporten en relativt "smal" forståelse av incentiver for kommersialisering av forskning ved universitetene. Den har et utgangspunkt i at kommersielle ideer bare "oppstår" av seg selv. Incentiver og tiltak for å stimulere til at fagmiljøer ved universitetene i det hele tatt vurderer å tenke kommersielt er fraværende. Nyere forskning innen området har et mye mer nyansert syn på hvordan ideer oppstår enn det Menonrapporten legger til grunn og vektlegger *kulturbygging og prosess* langt mer. Det savnes således et sterkere fokus på hvordan man fra universitetets side kan bygge kultur og systemer for å stimulere til mer

kommersialisering av forskning. NTNU i ferd med å bygge erfaringer innen dette området som kan være verdifulle i den videre utviklingen.

Motivasjon og merittering

Menon-rapporten preges av en sterk tro på at bedre økonomiske incentiver alene vil gjøre at vi får langt mer og bedre kommersialisering i norske forskningsmiljøer. Idehaver(e) kan imidlertid motiveres av andre forhold enn økonomi, f.eks hvordan man opplever samfunnets nytteverdi i at ideen kommersialiseres f,eks ved å realisere verdiskaping, nye arbeidsplasser, innflugging av arbeidsplasser, bærekraft, regional utvikling, produktivitet etc. De som bidrar med ideer som kan bli kommersialisert er studenter, phd-kandidater, post docs, forskere, fast vitenskapelig ansatte og teknisk ansatte ved universitetene, som enkeltpersoner eller team. Hvilke insentiver som vil være motiverende for mennesker som er på så ulike stadier i sin karriere vil variere, men kan allikevel deles inn i:

- Direkte økonomiske insentiver for den enkelte (lisensinntekter)
- Muligheten for å skaffe finansiering til uttesting og validering av den opprinnelige ideen (dvs hvor enkelt er det å videreutvikle og modne ideen til kommersialisering)
- Mulighet for selv å kunne delta som gründer uten å måtte slutte ved universitetet (ved for eksempel helt eller delvis å få permisjon fra stilling).
- Muligheten for å fortsette i sin stilling ved universitetet underveis i kommersialiseringen
- Mulighet for å skaffe kapital i oppstartsfasen til ny bedrift.
- Hvor mye patentering/kommersialisering teller som akademisk meritterende/opprykk
- Ikke-økonomiske insentiver for å fremme kommersialisering, som synliggjøring og anerkjennelse av denne type arbeid, opplevd motivasjon for samfunnsnyttens i kommersialiseringen samt avsatt tid i stillingene til denne typen aktivitet.
- Reduksjon av risiko ved å jobbe med kommersialisering av ideen (miste fast stilling, akterutseilt faglig, vanskelig å få midler til verifisering/selskapsetablering etc)

Av disse elementene mener vi at rapporten vektlegger det rent økonomiske for tungt. For forskere, post docs og til dels phd-studenter vil det være viktigere å få oppjustert hvor mye arbeid med innovasjon og patentering verdsettes og teller ved universitetet, samt redusere risiko ved å satse på bruk av tid og kapasitet til innovasjonsaktivitet. Dette gjelder både når man søker faste vitenskapelige stillinger og ved opprykk, eksempelvis fra førsteamanuensis til professor.

Studentperspektivet

NTNU har lang erfaring med studentinnovasjon både gjennom eget masterprogram (Entreprenørskolen) og gjennom ulike veilednings/støttefunksjoner. Rapportens fokus er noe snevert ved at studentinnovasjon ikke er tematisert, men vi anser dette å være en konsekvens av at gruppens mandatretter seg mot faglig tilsatte der eierskapet til IP ligger hos universitetet. I den videre behandling av rapporten bør momenter som studentinnovasjon og utvikling av en entreprenøriell kultur settes tydeligere på dagsorden. Studenters medvirkning og eierskap til IP kan bety mye i prosesser knyttet til forskning som kommersialiseres. Studentinnsats og samarbeid med universitetsansatte (eks veiledning) bør dermed synliggjøres og tematiseres.

Samspill med universitetets øvrige kjerneoppgaver

Det er interessante funn i rapporten i retning av at forskere som leverer mest/best på innovasjon og kommersialisering, er også de mest-publiserende, noe som viser at innovasjon og nyskaping ikke nødvendigvis står i motsetning til, eller i konkurranse med, leveranser på universitetenes øvrige kjerneoppgaver som utdanning og forskning. Det er også mange eksempler på at banebrytende innovasjoner har sprunget ut fra langsiktig grunnleggende forskning, noe som understøtter viktigheten av at innovasjon og kommersialisering ikke er oppgaver som skal gå på bekostning av, men i tillegg til de øvrige kjerneoppgavene og den langsiktige kunnskapsgenereringen gjennom forskning som også arbeidslivet er avhengige av. Dette innebærer at det er behov for mer kapasitet i fagmiljøene som kan gi rom for innovasjonsarbeidet.

Konkrete kommentarer til de 7 forslagene

Om pkt. 1: Større andel av inntekter fra IPR kanaliseres til forskerne

Menon: Vi anbefaler at man øker forskernes andel av inntekter fra IPR fra 33 til 49 prosent. Dette innebærer en markant økning av inntektsandelen, men signaliserer samtidig at eierskapet til IPR ligger hos universitet. Dagens inntektsfordeling er nedfelt i universitetenes IPR-policy, og denne politikken råder de i dag selv over.

Generelt mener NTNU det er viktig at universitetene gis fleksibilitet til å utvikle de modeller som de finner mest hensiktsmessig og at man ikke innfører rigide modeller på dette området. Det går i dag ofte lang tid fra IPR sikres til oppfinner/forsker får utbytte fra innovasjonen – ofte flere år. NTNU er prinsipielt positive til at større andel av IPR inntekter går til oppfinner, men en alternativ og kanskje bedre modell enn det som foreslås av Menon, er at oppfinner/forsker får en større andel tidlig i prosessen, men at andelen avtar etter hvert. Det er også hensiktsmessig at universitetene kan benytte noe inntekter til felles innovasjons-satsning og kulturbygging/insentiver i organisasjonen. De bør det være opp til hvert enkelt universitet å utvikle en modell som passer institusjonens egenart.

Om pkt. 2: Større andel av inntekter til fagmiljø

Menon: Minst 50 prosent av kommersialiseringsinntektene (lisens og salg av eierandeler) som tilfaller universitetet/TTO-en bør gå tilbake til instituttene der forskerne arbeider. Det er behov for mer fastlagte rutiner knyttet til overføring av midler til institutt/forskergrupper, sett opp mot dagens praksis. Vi anser det som mest praktisk at endringer i universitetenes rutiner på dette feltet følges opp i styringsdialogen med departementet, og at universitetene gis en viss grad av frihet knyttet til dette spørsmålet.

NTNU er prinsipielt positive til at andeler av IPR inntekter går til fagmiljø, men mener det er viktig at universitetene gis fleksibilitet til å utvikle modeller de finner mest hensiktsmessig ut i fra fagmiljøenes størrelse og organisasjonenes sentrale innovasjonssatsninger. NTNU støtter at universitetene har frihet til å prøve ut ulike modeller og at dette følges opp av departementet i styringsdialogen og gjennom utviklingsavtaler mellom KD og det enkelte universitet

Om pkt. 3: Etablere fleksibel avtale for bruk av IPR i spinout-selskaper

Menon: Ved en selskapsetablering (spinout) løfter man i prinsippet den kommersielle aktiviteten ut av universitetet, både organisatorisk og beslutningsmessig. Det innebærer med andre ord at forskeren i større grad inntar en klassisk gründerfunksjon med større driftsmessig ansvar og risiko. Da bør gründeren tildeles en helt sentral rolle i selskapet. Gründeren bør da tilbys en meny av mulige måter å kompensere UoH-institusjonen for dens bortfall av eierrettigheter. Gründeren bør kunne velge mellom å inngå en lisensavtale med TTOen, å kjøpe ut rettigheter eller å tilby en begrenset eierandel til UoH. Ved å tilby en slik meny av valg reduserer man sannsynligheten for eventuelle verdiødeleggende konflikter, og man flytter litt av forhandlingsmakten over til forskeren, ettersom universitetet ellers sitter på all forhandlingsmakt fordi de eier rettighetene til teknologien.

NTNU har erfaring med at forsker/oppfinner ikke alltid er den samme som gründer. Det er meget få tilfeller hvor forsker permanent blir med over i et oppstartsselskap. Idehaver vil i mange tilfeller kun inneha midlertidige roller i et spin-off selskap og gjerne også ha eiendeler i form av aksjer i selskapet. Ofte beholder idehaver sin stilling eller deler av denne ved universitetet. NTNU mener Menon går for langt i å anta at forskeren alltid følger 100% inn i en selskapsetablering. Det er faktisk få tilfeller hvor forskeren er den klassiske «venture champion». Det er også lite som tilsier at forskeren har kompetanse eller bakgrunn til å ta kloke beslutninger på valg av kommersialiseringsmodell, selv om forskeren har topp kompetanse på fagområdet der ideen er initiert. Å gi forskeren for stor «leverage» i de kommersielle forhandlingene vil være å gå motsatt av grunnlogikken med lovendringen, nemlig å få inn kommersiell kompetanse som er bedre skikket til å ta kloke kommersielle beslutninger for å oppnå den beste samfunns-effekten/ verdiskapingen basert på ideen.

Kunnskap om kommersialisering og de muligheter det gir, er gjennomgående lav hos den typiske forsker ved universitetene. Rapporten preges av en sterk tro på at forskere, bare de blir tilstrekkelig økonomisk insentivert, kan drive forretning bedre enn andre. NTNU tror ikke den gjennomsnittlige forsker har tilstrekkelig kompetanse til å velge den beste modellen for maksimal utvikling av ideen videre. For å øke kommersialiseringen fra samarbeidsprosjekt samt egen forskning er det et betydelig behov for kunnskap i organisasjonen samt et velfungerende og kompetent støtteapparat. Støtteapparatet for kommersialisering ved universitetene (TTO) må derfor videreutvikles og øke profesjonaliteten relatert til kunnskap om patentering, markedsanalyser, selskapsetablering, oppstartsrad, styrekompetanse, utvikling av team og forretningsmodeller. TTOene må styrke samarbeide med andre aktører som kan hjelpe ideene videre etter at selskapet er etablert (realisere scale ups). I tillegg, er det behov for støtteapparat rundt identifisering, initiering og håndtering av ideportfølgen internt ved universitetene.

NTNU støtter å utvikle gode alternative modeller for kommersialisering som man kan benytte i forvaltningen av IPR fra universitetene. Forvaltningsaktørene (TTO) må ha kompetanse på hvilken av de spesifiserte alternative modellene som bør velges i det enkelte tilfellet, men de ulike alternativene må spesifiseres i forvaltningsavtalene mellom det enkelte universitet og dets TTO. NTNU mener imidlertid at det er hensiktsmessig at valg av modell gjøres i et samspill mellom oppfinner, universitetet og TTO, da det ofte også er fagmiljø som er involvert i forskningen som ønsker å fortsette forskning basert på ideen i det videre.

Om pkt. 4: Begrensninger mht. TTOenes eierandeler i spinout-selskaper

Menon: I likhet med Startup guiden til Stanford University og IP-utvalget ved UiOs uttalelse i vinter, mener vi at TTOenes eierandel i spinout-selskaper bør være lav. Vi tror at man bør operere med en maksgrense på 10 prosent eierskap

NTNU mener at TTO i utgangspunktet skal ha en begrenset eierandel i spinn offs selskaper, men vil samtidig understreke viktigheten at det må være fleksibilitet i valget av størrelsen på eierskapet slik at man ikke risikerer å miste verdifulle ideer pga rigide regler. Dette kan reguleres i samarbeidsavtalene mellom det enkelte universitet og dets TTO.

Om pkt. 5: Inkludere kommersialiseringsmål som BOA-indikator

Menon: En måte å få kommersialisering av forskning tydeligere opp på agendaen i administrasjonen ved universitetene er å inkludere kommersialiseringsmål som indikatorer under BOA-feltet. Gjennom utviklingsavtalene mellom UoH-institusjonen og eierdepartementet vil man også kunne styrke fokuset på kommersielt rettet arbeid.

NTNU er positive til at man ønsker å måle og synliggjøre innovasjon. Arbeidet med utviklingsavtalen mellom Kunnskapsdepartementet og NTNU er en bra modell for å øke fokuset på innovasjon ved universitetene. Utviklingsavtalene bør i årene fremover videreutvikles med tanke på innovasjonsindikatorer. NTNU har nettopp utviklet en hovedstruktur for et helhetlig indikatorsett for måling og synliggjøring av nyskappingsaktiviteten ved et universitet. Indikatorsettet har en hovedstruktur som bygger på at universiteter bidrar til innovasjon gjennom alle sine kjerneoppgaver både med indirekte og direkte bidrag. Arbeidet inngår som ett av fem utviklingsmål i NTNUs utviklingsavtale med NTNU. Neste fase i indikatorarbeidet vil handle om operasjonalisering og implementering av indikatorsettet gjennom igangsetting av pilot- og testprosjekter for der ulike dimensjoner i indikatorsettet tilpasset formålet man ønsker å benytte det til. Formålet med en første pilot er å teste hvordan tilgjengelig data om innovasjonsbidrag kan måles, videreutvikles og automatiseres. Det er viktig å legge til grunn et bredere sett av indikatorer enn bare de vanlig kommersielle indikatorene som benyttes i dag. Vi tilrår at det gjennomføres et sett med piloter for å få erfaring og kunne konkretisere indikatorer som kan dekke innovasjons og nyskappingsområdet bredt.

NTNU er positiv til å innføre kommersialiseringsmål som BOA-indikatorer, men mener at man må utrede hvilke måleindikatorer man da bør benytte. Indikatorer som legges til grunn, bør fremme innovasjon rettet mot både offentlig sektor/tjenesteinnovasjon og produktinnovasjon. Ved en evt innføring av resultatbasert finansiering, anbefaler vi at det bevilges friske midler til UH-sektoren til dette formålet, der inntektene til det enkelte universitet kan reinvesteres i nyskappingsarbeid. Dette vil kunne eskalere kommersialiseringsleveransene fra UH-sektoren.

Om pkt. 6: Sentrale regler for kommersialiseringspermisjon

Menon: Det er mulig å tilby vitenskapelig ansatte en såkalt kommersialiseringspermisjon som gjør det mulig for dem å være borte fra sin ordinære stilling i eksempelvis tre år. Når dette

kombineres med at en stor andel av inntektene kan tilfalle instituttet, får man en konsistent modell som motiverer eventuell innvilgelse av permisjon.

NTNU er positive til at ansatte skal ha muligheten for kommersialiseringspermisjon, men mener at 3 år kan bli for lenge da det kan gi utfordringer både mht forpliktelser for vikarer som må ansettes i faste stillinger, samt at det faglig sett er lenge å være frakoblet fagfeltet, med dertil forsknings- og undervisningsoppgaver i 3 år. Vi mener det kan være hensiktsmessig at ansatte kan velge kommersialiseringspermisjon som et alternativ til forskningspermisjon og at hovedregel er at dette følger de samme reglene for varighet frekvens som forskningspermisjon. Vi mener at det enkelte universitet må ha fleksibilitet mht lengde og frekvens av kommersialiseringspermisjon.

Om pkt. 7: Bedre universitetenes målstyring av TTOene

Menon: Vi anbefaler at eierdepartementet raskest mulig stiller krav til at universitetene utformer konkrete overordnede styringsmål som er det er mulig å bli målt på. Dette bør være inntektsmål. Vi tror også det er på tide med en revurdering av organiseringen av TTOene, og at det er behov for i noe større grad å rendyrke eiermodellen – enten i form av at TTOene integreres fullt inn i universitetet eller i form av at TTOene omdannes til organisasjoner der UoH-institusjonenes eierskap og styring tones kraftig ned. I sistnevnte løsning vil UoH-institusjonene stå friere til å kjøpe tjenester fra TTOene ved behov, og TTO-ene vil kunne tilby sine tjenester til flere UoH-aktører i konkurranse med andre tilbydere.

Menon sitt forslag til å bedre målstyringen av TTOene er to-delt.

NTNU er for å styrke målstyringen av TTOene. Universitetene kan bli tydeligere på leveransekrav til sine TTOer. Dette må reguleres gjennom tydelige samarbeidsavtaler og leveranser må konkretiseres i årlige tjenesteavtaler som følges opp jevnlig gjennom året.

NTNU mener det kan være interessant å utrede alternative modeller for organiseringen av TTOene, men vil understreke at vi har gode erfaringer med modellen der NTNU har majoritet eierandeler i et TTO som er organisert som er AS. Vi tror at å skille ut TTO til rene kommersielle selskap uten akademisk tilknytning, vil medføre oppbygging av interne avdelinger ved universitetene som på sikt overtar TTOenes oppgaver. Denne modellen vil derfor i praksis på sikt likevel medføre Menons alternative forslag med å integrere TTO som en egen avdeling i universitetet. IPR-forvaltning ligger tett opp til kjerneoppgavene til et universitet, som derfor må ha kompetanse og kunnskap om dette. NTNUs erfaring er at TTOene utgjør en viktig del av økosystemet for kommersialisering ved universitetene og må derfor også være integrert med universitetets helhetlige økosystem for innovasjon. Vi finner vi det derfor lite hensiktsmessig å outsource dette til et helkommersielt selskap.

Med hilsen

Toril Nagelhus Hernes

Prorektor for nyskaping

Kopi: Kunnskapsdepartementet